

**Ut med konsten!
Göteborgs kommunala
konstsamling 70 år**

KN-6689

konsten!

KN

Ut med konsten!

Konsten problematiserar det vi tar för givet. Den ifrågasätter vår nutid, historia och framtid. Ofta väcker samtidskonsten ilska, förvåning, frustration. Rör vid gränserna för yttrandefrihet. Så ska det fungera i en demokrati. Och konsten ger oss perspektiv, får tankar att veckla ut sig och skapar nya möjligheter.

Konsten behövs, idag kanske mer än någonsin. Främlingsfientligheten växer och murar byggs, rädsla riskerar att krympa vår medmänsklighet. Politiska krafter vill styra konsten bort från norm- och samhällskritik, till något ofarligt, något som inte stör.

I Göteborg håller en ny konstpolitik på att formas. Den ska verka för konstens och konstnärernas möjligheter att verka fritt, självständigt och obundet. Den ska främja konstnärernas yttrandefrihet, integritet och skapa goda och hållbara villkor för konstnärerna.

I 70 år har Göteborgs Stad stöttat den lokala konstscenen genom att köpa in

**konstverk till samlingen. I 70 år har
konsten förts ut till stadens kommunala
arbetsplatser. Personal, besökare och
boende möter konst i sin vardag på
bibliotek, äldreboenden och ungdoms-
mottagningar.**

**Det är något vi måste fortsätta att värna
om. Konsten har de omätbara värden som
inte låter sig mätas i siffror och pengar.
De värden som kan leda oss till nya
tankar och får oss att reflektera över exis-
tentiella frågor som vi inte alltid hittar
svaret på. Konst ska finnas för alla. Konst
kan få medmänsklighet att växa, rädslor
försvinna och murar raseras.**

**Mariya Voyvodova
Kulturnämndens ordförande**

2	
Förord	
7	
Inledning	
11	
Essäer	
29	
Tankar om konstverk	
91	
Biografier	

Inledning

Angelica Olsson

Intendent för samlingen, Göteborg Konst

Göteborg Konst är en enhet inom kulturförvaltningen som arbetar med offentlig konst, både inom- och utomhus i staden. Under 70 år har Göteborgs Stad köpt in konstverk för att placera ut och visa på kommunala arbetsplatser. En samling som idag består av närmare nio tusen konstverk som speglar Göteborgs konstscen från 1940-talet fram till idag. Genom samlingen får allmänhet och personal möjlighet att möta konst i sin vardag, samtidigt skapas en kontaktyta mellan stadens medborgare och dess konstutövare.

Konstverk från samlingen möter betraktare i levande miljöer och i sammanhang där en konstupplevelse bara är en av många upplevelser. Att placera konst i offentliga miljöer vilar på en demokratisk övertygelse om att konsten är en viktig del av samhället och att den ska vara tillgänglig för alla. Att samlingen ska väcka intresse för konst generellt, betyder inte att konsten måste vara lättillgänglig. Konst är inte en dekoration. Genom att medvetet visa en mångfald av konstnärliga uttryck från olika tidsperioder, av konstnärer med olika bakgrund och förhållningssätt, så öppnar samlingen upp för konstens många röster. Konstnärernas praktiker är precis som konstens

utställningsplatser i ständig förändring. Vad konst kan vara och varför det är viktigt med offentlig konst, är frågor som det naturligtvis inte finns något entydigt svar på utan det är en dialog i ständig process. En stor del av mitt och mina kollegors arbete handlar om att förmedla konst, både de konkreta konstverk det berör, men även konst i ett större perspektiv – *som rörelser eller strömningar i samtiden.*

I arbetet med samlingen möter vi människor i olika situationer och yrkesroller, det kan vara en barnmorska på en ungdomsmottagning, en boende på ett äldreboende eller en besökare på ett stadsdelshus. Hur ett konstverk upplevs påverkas i hög grad av betraktarens tidigare erfarenheter, den rådande sinnesstämningen och det sammanhang det visas i.

Att möta ett konstverk i sin vardag är en subjektiv upplevelse. Vad som uppstår i det mötet går inte att mäta och är ofta svårt att uttrycka med ord. En del konstverk skapar inte några reaktioner alls, medan andra kan väcka starka känslor och tankar. Det kan beröra allt från små händelser i vardagen, till stora existentiella frågor om samhälle, religion, identitet och kultur. Konstverken blir i många fall de enda visuella avtrycken av en annan människa, i annars avpersonifierade lokaler.

Inköpen till samlingen är resultat av sakkunniga diskussioner och sker genom att två konstnärer, under perioden av ett år, får i uppdrag att regelbundet besöka stadens utställningar och fungera som rådgivare. De rekryteras bland stadens utövande konstnärer med tanke på representativitet gällande mångfald, konstnärlig inriktning och verksamhet. Samlingen har

därmed inte formats med en tanke på att representera de stora strömningarna inom konsten från en viss tid eller för visa de konstnärskap som varit mest framträdande. Istället ger samlingen en bred bild av Göteborgs mångfacetterade konstliv och de konstnärskap som visats under åren.

Naturligtvis finns det avtryck av de konstströmningar som varit rådande under en viss tid: från Göteborgskolorismen, 60- och 70-talets socialt och politiskt inriktade konst, 80-talets vurm för det expressiva och abstrakta uttrycket, via 90-talets intresse för identitetsfrågor och det fotografiska mediets definitiva inträde på konstscenen, till 00-talets ofta idébaserade hållning och nutidens stora variationsrikedom.

Idag finns konstverk utplacerade på ca 350 arbetsplatser runtom i staden. För varje arbetsplats sammanställs ett urval av konstverk från samlingen med tanke på platsen, arkitekturen och verksamhetens förutsättningar. När en kollektion av konstverk väljs ut eftersträvas dynamik och dialog, såväl mellan konstverken i sig som mellan verken och det specifika rum de placeras i. Ambitionen är att skapa möjligheter för en genomtänkt konstupplevelse i aktiva miljöer.

Publikationen inleds med tre personliga essäer: Björn Fredlund ger sin bild av tidsandan när samlingen påbörjades, Henriette Ousbäck berättar vidare om balansakten i arbetet och Stina Oscarson framhåller konstens betydelse i vår tid.

I nästa stycke har skribenter och poeter fått i uppdrag att fritt reflektera kring ett konstverk ur samlingen. Konstverken har valts ut av en arbetsgrupp från Göteborg Konst för att representera samlingens

bredd. För att koppla samman konstverk och skribent har slumpen använts som metod. Tanken med texterna är att betona det subjektiva mötet med ett konstverk och visa vad det kan innebära att tolka och associera kring konst.

Ett stort tack till alla konstnärer och skribenter som medverkar.

Essäer

Göteborg runt med Konstnämnden
Björn Fredlund
Tidigare chef för Göteborgs konstmuseum

Första hälften av 1900-talet var folkbildningens stora period. Med andra världskrigets slut kom ett förnyat intresse för att nå ut till så många som möjligt med kulturen. När Göteborgs Stads Konstnämnd skapades 1946 var det alltså ett initiativ som låg helt rätt i tiden.

Den nya nämnden, en av stadens minsta, kom i gång med verksamheten 1947. Syftet var att biträda kommunen i konstärenden och att bygga upp en samling med konstverk som skulle lånas ut till de olika förvaltningarna och institutionerna. Nämnden hade sju medlemmar, alla politiskt valda. Dess förste ordförande blev Osvald Arnulf-Olsson, konstsamlare och donator, och till sekreterare utsågs Konstmuseets chef, Alfred Westholm.

Folkrörelsernas Konstfrämjande, som också startade 1947, beställde hela upplagor av färglitografier av nordiska konstnärer för att sälja dem till en bred publik till rimliga priser. Också HSB sålde färggrafik och Valand började trycka sina grafikmappar. Under de första åren samspelade Göteborgs Konstnämnd med dessa ideella distributörer genom att köpa in en mängd litografier som placerades i skolor, ungdomsgårdar och samlingslokaler.

Idén med långtidsutlån var inte ny. Konstmuseet bedrev sedan länge en uppsökande verksamhet med så kallade depositioner ur samlingarna. Museet arrangerade också utställningar som turnerade mellan arbetsplatser och skolor.

Konstnämndens samling växte snabbt. 1961 omfattade den drygt 1100 verk i alla tänkbara tekniker. Året innan hade konstnären Olof Sandahl, som studerade vid Slöjdföreningen, åkt runt till de olika depositionsadresserna för att inventera och etikettera konstverken.

Nämnden sysslade också med "fast utsmyckning", ett arbete som var mycket tidskrävande med alla kontakter med konstnärer, arkitekter och kommunala förvaltningar. Det blev så småningom nödvändigt att avlasta sekreteraren när det gällde utlåningsverksamheten.

Det var i det skedet som jag kom in. Men det började med att en av museets intendenten var sjukskriven en längre tid vilket medförde att det löpande arbetet dämades upp. Jag höll just på att avsluta min trebetygsuppsats vid konsthistoriska institutionen – då belägen i ett hus bakom museet – när museichefen hörde av sig och undrade om jag kunde hoppa in som timanställd och hjälpa till med det ena och

det andra. Jag började på våren 1961. Jag fick vara med och hänga en utställning, registrerade en donation med gamla teckningar och grafiska blad, ordnade upp nyinkomna kataloger i biblioteket och gjorde en del visningar. Mot slutet av året tog jag itu med Konstnämndens depositioner (för 6 kr i timman). Det blev ett omtumlande men lärorikt år – från institutionen för Konsthistoria med konstteori dök jag rakt in i den praktiska museiverksamheten.

Arbetsförhållandena var ganska provisoriska. Jag fick ett bord mitt emot chefssekreteraren där jag satt och skrev på en grön maskin av märket Halda och uträttade praktiska saker. Bland annat skulle konstverken teknikbestämmas och mätas och uppgifterna föras in i liggare och på registerkort. Konst på papper låg på hög ovanpå kassaskåpet i väntan på att ett glasmästeri skulle hämta bladen för ramning. (Senare sköttes monteringen av en papperskonservator i Kungsbacka dit jag åkte med både konstverk och ramar.) I en gång ut till magasinet hade jag ”färdiga” konstverk av alla slag stående på en hylla.

Datorer för kontorsbruk fanns inte ännu så Konstnämnden gav mig uppdraget att arbeta fram ett nytt och förbättrat kortregister. En billig östtysk spegelreflexkamera för småbilder inköptes. I fortsättningen fotograferade jag alla nyförvärv, liksom de gamla depositionerna, och fäste kontaktkopiorna på registerkortet med stryckjärn och en värmekänslig folie. Negativen arkiverades för att uppförstora kopior skulle kunna göras om något försvunnet konstverk behövde efterlysas.

Nu var det också aktuellt med en ny och grundligare inventering. På sensommaren 1962 knattrade jag i väg på min Lambretta, fältmässigt utrustad. På huvudet hade jag en tidstypisk vit ”störtkruka” och på pakethållaren en väska med verktyg, kamera, etc.

Det var en handfast verksamhet som präglades lika mycket av hammare och spik som papper och penna. Ganska ofta visade det sig att etiketterna fallit av. Nya etiketter behövde ibland textas på platsen för att fästas på ramen med ett superstarkt kontaktlim. Mått, signaturer och påskrifter antecknades för registret liksom observationer om teknik, underlag och kondition.

De äldsta konstverken hade ibland varit ute i femton år och jag måste ta ställning till om de skulle tas in för översyn. En del verk saknades och det medförde rätt mycket detektivarbete. Ibland visade det sig att någon anställd bytt kontor och helt enkelt tagit med sig ”sin” tavla. Man fick försöka se det positivt – tavlan var tydligen oumbärlig i den nya miljön.

Inventeringen gav en oslagbar överblick över kommunens arbetsplatser i hela Göteborg. Jag kom också till delar av staden som jag aldrig besökt tidigare och träffade överallt nya människor. Vid den här tiden hade inte du-reformen genomförts ännu. Visste man inte titeln på den man träffade kunde man ta till ”herr”, ”fru” eller ”fröken” men det var lite osäkert. Jag själv titulerades med ”herr” eller ”kandidat” och längre fram med ”amanuens” – en titel

som var så ovanlig att den fungerade dåligt ute i den kommunala miljön. På museet duades det redan från början. Alfred Westholm sade "du" i första meningen och jag kunde kalla honom "Alfiros" som var hans grekiska smeknamn (han var ursprungligen arkeolog).

Jag kände mig alltid välkommen ute på depositionsplatserna, även när det bara gällde inventering. Det blev många samtal om konst och det var nog jag som hade störst nytta av dem. Man lärde sig mycket om hur göteborgarna såg på konsten.

Man skulle tro att det fanns ett motstånd mot den våg av abstrakt och konkret måleri som kom efter kriget men riktigt så var det inte. Den nya konsten accepterades oftast. Den sågs nog som en del av den moderna tiden med dess framstegsoptimism. Ökande levnadsstandard, ny teknik, funktionell arkitektur, moderna möbler, modern formgivning och abstrakt eller konkret konst verkade hänga samman. Fast ibland fick man höra: "Man ser ju inte vad det föreställer". Det blev gärna en utgångspunkt för en pratstund om vad konst är. Dessutom tyckte de flesta att konstverket var en välkommen "färgklick på väggen".

Annorlunda blev det när den samhällsengagerade konsten bröt fram mot slutet av 60-talet. Då började man se vad det föreställde och måste ta ställning till innehållet. Vissa konstverk blev stående i magasinet och till sist överfördes några av dem till Konstmuseet. Det berodde inte på bristande kvalitet utan på det politiska budskapet. Jag kommer ihåg en väldigt bra teckning som hade det emot sig att den föreställde en berömd fackpamp som korsfäst råtta! En annan konstnär gjorde en serie med stora målningar för ett äldreboende för långtidssjuka. Bakgrunden utgjordes av ett flöde av påträngande bilder ur samtiden, ibland med samhällskritiskt innehåll. Serien mötte motstånd hos personalen. Konstnären höll fast vid sin ståndpunkt att man inte ska omyndigförklara de gamla genom att försöka dölja hur världen ser ut. Målningarna landade i stället i en skola. På ett annat äldreboende var det tvärtom. Där ansåg inredningsarkitekten att man måste ta hänsyn till att färgseendet mattas av ju äldre man blir. Det skulle vara mycket färg!

För det mesta kom en liten delegation till museet för att välja bland de konstverk jag plockat fram. Sedan transporterades verken till depositionsstället och där började nya resonemang. Principen var att konstverken skulle placeras i utrymmen som var tillgängliga för allmänheten. Hanteringen underlättades när jag 1963 köpte en ljusblå Renault 4L. Den hade ingen kardanaxel och därför var det enkelt att trava konstverk mellan fram- och baksätena – och det fanns en baklucka med ganska stort bagageutrymme. Bilen passade också för familjen som väntade tillökning.

Arbetet med Konstnämnden innebar inte bara att jag lärde känna min hemstad bättre. Det gav också en unik överblick över de senaste tjugo årens Göteborgskonst. Konst från annat håll som visades på gallerierna i staden köptes naturligtvis också in.

1959 bestämdes det att inköpen skulle skötas av två ledamöter plus ordföranden eller sekreteraren. 1965 engagerades två konstnärer som konsulter för inköpsverksamheten. Jag själv var bara med någon gång emellanåt vid inköpsgruppens eller nämndens möten.

1963 utvidgades tjänstgöringen till nio månader per år (en s.k. arvodestjänst) och samtidigt växte arbetsfältet. Nu skulle jag också ha hand om en del av museets långtidsutlån och dessutom hjälpa de olika förvaltningarna med tillsyn och vård av deras egna samlingar.

Vid mitten av 60-talet började man spränga för Konstmuseets tillbyggnad och då utrymdes vaktmästarnas lägenheter. Jag flyttade in med Konstnämnden i den större av dem. Det var en fantastisk förbättring men den varade rätt så kort tid.

1967 blev min tillfälliga anställning en fast heltidstjänst. 1969–1971 var jag tjänstledig i två år för att arbeta med min avhandling. Min ersättare blev Bo Vahlne som bland annat fick i uppdrag att trycka en katalog över samlingarna som nu uppgick till ca 2 200 nummer. (Även Bo skaffade sig en Renault 4L.) När jag kom tillbaka hade man anställt en tekniker, som skötte både fotografering och ramning, och en verkstad hade etablerats i en överbliven tvårummare i Konsthallen. Dit flyttade även jag med min gamla Halda m.m. Arbetet fick allt fastare former.

Tiden gick och samlingen fortsatte att växa med 100–150 nummer om året. 1975 lade jag fram avhandlingen och samma år blev jag intendent för en avdelning vid museet. I tur och ordning tog Küllike Montgomery, Lena Boëthius och Barbro Ahlfort över arbetet med depositionerna. Under flera år höll verksamheten till på Konst-epidemin.

Göteborgs Konstnämnd upphörde 1995 men funktionerna lever vidare i Göteborg Konst, som hör hemma under kulturförvaltningen och som ser till att konstverken fortsätter att vandra runt i staden så som det var tänkt när det hela startade för 70 år sedan.

På några ställen finns det fortfarande spår av mitt arbete. Ibland åker jag spårvagn förbi en institution där jag kan se att skulpturen och emaljmalningarna är kvar i entréhallen där jag placerade dem våren 1962. En annan vagn passerar en skola med en stor blå gavel-skulptur gjord av en konstnär som jag föreslog. Och för inte så länge sedan dök det upp depositioner på ett äldreboende där vi brukade hälsa på en släkting. Jag såg genast att ett par av etiketterna var ”mina”. De satt stadigt fast på ramarna – kontaktlimmet håller än!

Stans roligaste jobb
Henriette Ousbäck
Tidigare intendent för samlingen,
Göteborg Konst

Jag vet inte om det är sant – det finns säkert andra kommunanställda som har roligt under arbetstid – men det var ett av de vanligaste, spontana utrop jag fick höra ute på arbetsplatserna, när vi kom med konsten.

”Du måste ha stans roligaste jobb”.

Något att hålla fast vid, även de dagar vi inte lyckades få samtliga att göra high five för vårt urval av bilder. Att hålla fast vid jobbgälden även när mörka blickar rannsokade våra vagnar med tavlor och man tydligt såg, att inget av det vi erbjöd föll i god jord.

Att inte glömma att ha ett leende i beredskap också när en och annan uppfattade vårt urval som en ren provokation och starkt betvivlade mitt omdöme. Man får ju inte pracka på. Man måste försöka hitta de rätta ingångarna, den rätta konsten som fungerade just här och nu, på just denna arbetsplats.

Ofta skämtade man med oss när vi kom för att se på lokalerna. Man önskade sig skagenmålare, impressionister och eventuellt lite göteborgskolorister. Inget av detta fanns i överflöd i vår samling.

Vad de menade var: gärna konst med färg och stämning, något härligt att mötas av, på morgonen, när allt är tungt och grått. Denna ständiga balansakt mellan det intressanta, nya, provocerande, meningsfulla och det användarvänliga är en av utmaningarna i jobbet.

Hur glad blev vi inte när något konstombud sa sig älska svartvitt! Det svartvita, teckningen, grafiken, stod sällan högt i kurs. Det pedagogiska samtalet är så viktigt, så avgörande.

Inte alla av kommunens anställda är vana galleribesökare eller har konsthistoriskt inblick eller ens vet, vad samtida konst står för. Det kan man inte begära. Och det var ju det våra hängningar gick ut på: att väcka lust och intresse och nyfikenhet.

Göteborgs stads samling av konst hade sina klara direktiv för hur inköpen skulle gå till, då, när jag tog vid och så är det även idag. Jag tyckte det var bra direktiv, de byggde på att göteborgarnas skatteslantar skulle komma konsten, konstlivet och konstnärerna i staden till godo. Och så skulle köpen vara transparenta.

I början hade jag en delegation av politiker från konstberedningen, en underavdelning till Kulturnämnden, med mig. Ronderna skulle fördelas strikt rättvist mellan de politiska partiernas representanter. De var allmänhetens ställföreträdare, ögon och tryckare.

Vi besökte gallerierna regelbundet, de första åren varje vecka, i vått och torrt, vår trupp med två politiker, två konstrådgivare och så jag. Ibland kände jag mig mer som en reseledare där vi tågade från galleri till galleri än som en tjänsteman.

Systemet hade sina poänger, men kändes trögt och gammalmodigt, en kvarleva från folkbildartiden, då, när verksamheten startade. Så småningom professionaliserades inköpen. Dvs. inköpen skulle göras av sakkunniga, så nu sköts det annorlunda.

Att 1995 ta över konstsamlingen när den just hade lagts under den då ganska nybildade kulturnämnden, var inte lätt, men spännande. Det fanns så väldigt många tavlor. Och ett rudimentärt dataregister vid sidan av åtminstone två olika kortsystem.

Det var en härlig dag när vi med expertishjälp lyckats överföra registret till en modernare variant, när alla uppgifter rasslade till och la sig på rätt plats. Sedan dess har det varit lite lättare att hålla reda på konsten. Dataregistret utvecklades och förbättrades hela tiden. Tänk, när vi fick till det med färgbild på varje konstverk i registret!

Det var också en underbar dag när Göteborg Konst sent om sidor fick riktigt funktionella lokaler. Så som vi hade tjuvat om och längtat efter detta genom åren! De första lokalerna på Norra Hamngatan var visserligen väl tilltagna, men inte helt ändamålsenligt med alla trappor och trånga hissar.

När kulturförvaltningen växte och blev större, trängdes vår verksamhet allt mer ihop, andra flyttade in och för att göra uttag av konst fick jag använda korridoren.

Några såg inte positivt på det att hela tiden mötas av staplade konstverk med den nödvändiga toleransen som trångboddhet kräver. Själv tyckte jag att det trots allt måste ha en viss charm, att ständigt snubbla över nya tavlor och skulpturer, på väg till sitt arbetsrum.

Från början var konstlånen gratis. Det förändrades när vi fick intäktskrav när också denna verksamhet skulle dra sitt strå till stacken. På sätt och vis tyckte jag att det var helt ok.

Saker som kostar, värderas ofta på ett annat sätt. Det satte också press på mig: man betalar inte för vad som helst. Och avigsidan: plötsligt hade inte alla arbetsplatser råd. Även om avgiften var modest i sig.

Det värsta jag visste: konstinköp som jag visste skulle bli stående i lagret och samla damm. Den konst vi köpte ville jag kunna placera ut.

Något av det bästa jag visste: att varje vår och höst få visa våra inköp i stadsbibliotekets utställningshall. Att innan allt försvann ut på arbetsplatserna ge göteborgarna en chans att se vad vi fått ihop för skattepengarna.

I början var det en del gruff och missbelåtna miner och sura kommentarer. Konst provocerar! Men snart blev det något efterlängtat. En utställning som också användes av skolor, av konstföreningar och som väckte lusten att gå på konstutställningar hos besökarna.

Att vara intendent för konstsamlingen är trots allt ett väldigt roligt jobb: Om man tycker om konst och om man tycker om att släpa

på konst, ner- och uppför trappor, in i och ut ur trånga hissar och in och ut, fram och tillbaka.

Det är stadens roligaste jobb om man klarar att ta lite skäll då och då. Och om man är tillräckligt diplomatisk, tillräckligt inlyssnande och ganska så förstående.

För alltid när vi hade gjort en hängning som blev bra, med glada anställda som tyckte att deras arbetsplats hade blivit så mycket finare, då kände jag riktig, rejäl glädje. Eufori, liksom.

Vilket skulle bevisas. Jag hade ju faktiskt och trots allt stans roligaste jobb ett tag.

Stjärnbrist kan orsaka ohälsa
Stina Oscarson
Dramatiker, regissör och kulturdebattör

”Stjärnbrist kan orsaka ohälsa” är rubriken på en artikel i årets sista nummer av tidningen Doktorn. Artikeln handlar om att ny forskning kommit fram till att ljusföroreningar, alltså elektriskt ljus som lyser upp våra städer, gör det svårare för människor, framförallt i väst, att se stjärnhimlen. Och detta faktum kan, enligt forskarna, störa våra hormoner och därmed vår dygnsrytm, orsaka sömnrubbingar och på så sätt leda till ohälsa.

Ja, det låter ju logiskt. Och nyheten presenteras precis så där käckt och effektivt som alla ”sjukdomar” gör i den här typen av tidningar: ett problem, en förklaring och ett botemedel. Det är bara det att jag tror man missar något väsentligt. Och jag tror att alla som någon gång stått en mörk natt och tittat upp mot en stjärnhimmel kommer förstå.

Första gången jag själv gjorde det var i Östanbäck. Det var höst och jag och min bror stod tillsammans vid hjortronmyren. Och där i mörkret under stjärnorna ställde vi oss för första gången frågan vart himlen börjar och vart den slutar och vad som finns bortom det slutet. Vi kom där att ställa de allra största frågorna om våra egna liv. Var fanns vi innan vi föddes? Vart tar vi vägen sedan?

Frågor som man bara vågar ställa i skydd av mörkret under en stjärnhimmel. Frågor som mörker och stjärnor eller för den delen konst tvingar oss till att ställa. För där i mörkret under vintergatan blir ens egen, människans, litenhet så uppenbar. Där i mörkret går det inte att undvika att konfronteras med det faktum att man själv, hur central man än känner sig, blott är en del av något mycket mycket större. Att ens egen tid är utmätt. Och det är en insikt så smärtsam att man gärna proppar i sig ett nytt läkemedel eller går och köper en ny tröja eller börjar bygga om köket, vad som helst för att täppa igen de bråddjupa svarta hål inom en som plötsligt avtäckts. Ett faktum som kapitalismens anhängare inte varit sena att utnyttja.

En genomsnittsperson i någon av våra större städer möts idag av 10 000-tals reklambudskap per dag. Vi tar in information på över 34 gigabyte, vilket är mängder som får en hårddisk på en ny bärbar dator att krascha på en vecka. Inte konstigt att människor går sönder. I ett landskap där stjärnorna försvinner. Där konst och kultur som borde vara motkrafter i allt högre grad blir en del av den kommersiella berättelsen.

I ett sånt samhälle blir de tillfälliga andrum vi kan skapa så mycket viktigare. Inte minst på våra arbetsplatser i ett arbetsliv som präglas av kraven på anställningsbarhet och mätbar effektivitet. Målningen som kan få oss att stanna upp i en korridor på väg till ett möte och gråta. Statyn som gör oss så upprörda att vi sätter oss ned och skriver en insändare.

Jag frågade en gång en skönlitterär författare varför hen som var så politiskt engagerad valt att skriva skönlitteratur och inte politiska manifest. ”Så fort”, sa hen, ”som någon säger ordet effektivitet borde vi kasta oss på staffliet och måla en tavla eller ta fram en penna och börja skriva poesi, för det är det minst effektiva vi kan göra och därför den mest radikala politiska handling.”

I samband med kulturutredningen som kom 2009, en text på 900 sidor och ett mycket ambitiöst försök att reducera all mening med konst och kultur till mätbara parametrar, tog jag och ett par kollegor upp kampen mot sifferväldet och skapade en parlör för icke mätbara värden. Vi uppfann helt enkelt de ord vi tyckte saknades för att beskriva den verklighet vi såg. De värden som konst och kultur egentligen kan ge. För det vi inte har ord för kommer vi inte heller lyckas försvara.

Här finns ord som andlig infrastruktur, benämningbarhet, empativolym, livskomplexitetspåminnelse, motsägelsefullhetsstyrka, möjlighetshorisont och ofullkomlighetsbejakande. Detta är ord som kommer tillbaka till mig när jag läser om Göteborgs Konst. För det är ett uppdrag så i otakt med tidens värderingar att det gör mig lycklig.

Att göra konstköp för människornas skull och inte för privat spekulation eller för att höja stadens attraktionskraft.

Att låna ut konsten, i en tid när ägandet är centralt för alla definitioner av frihet. Och att göra det till de offentligt anställda som ett folkbildningsprojekt. Bara att våga använda det begreppet. Det gör knappt folkbildningsförbunden längre då de allt mer till både organisation och verksamhet liknar företag som värnar sina egna varumärken.

Att våga stå upp för idén att konsten och kunskapens värde ökar ju fler som tar del av den. Ett synsätt som går på tvärs mot hela den inhägnandets logik som kapitalismen kräver.

Så måtte Göteborg Konst fortsätta sin verksamhet och låt idén sprida sig. Vi behöver fler stjärnhimlar!

För jag är övertygad om att stjärnbrist kan orsaka ohälsa, men tror att sambandet är betydligt mer komplext än forskarna i ”Doktorn” vill påskina. Men det är klart att man är ovillig erkänna det. För i samma stund vi gör det, fräntar vi både läkare och läkemedelsbolag den möjlighet som forskningen öppnat att med ett nytt preparat bota denna ”sjukdom”.

Jag tror helt enkelt att de frågor som stjärnor eller konst kan få oss att ställa är viktiga för oss människor och att vi, när vi rationaliserar bort dem, även rationaliserar bort en del av den sårbarhet som gör oss mänskliga.

Tankar om konstverk

Fernand Léger

La racine grise

Grafik, färglitografi på
papper, reproduktion
efter oljemålning

49 × 64 cm

1945

Helena Eriksson
om
Fernand Léger
'La racine grise'

Transaktion: färglitografi, 214/250. 45 F. LEGER.

själva rörelsen - blå figur, bål med ben
skrikande skyskrapefönster kanske, eller bara Skrik
i skuggan av skuggan bakom Det Stora
Vertikala.

det som vid en hastig blick tycktes mig som
maskinålder organisk hudlikhet trädets
uppslitna artär avhuggna
nervtrådar
eller själva roten till

Utsträckning, skuggans dolda
i fantasin närmar sig S eller Z
(hukar inför skramlet)
eller

Hjärtat-Pulsådern i korridoren steg och
röster gömmer sig
rosa dekapiteras.

gömmen sig ändå sträcker sig

eller svart rygglik
faller, eller blåser Stammen-Roten
utan förtöjning:

konstgjord pion vid undermappen.

tunt måleri, duken skymtar
nej jag glömmen det är ett grafiskt blad papperet buktar sig
en aning

om femtiotal redan -
överför till tryck i massproduktion
grafikens årtionden stämplat med konstnärens stämpel
ställs ut köps in 1955, folkbildningstanken
medborgarens tillgång till
riktig konst.

Men vi har för mycket att göra,
stilleben (banan, äpple) på årsprognos,
handpåläggning efter tillämpning av nyckelfrågor,

"så kallt att man måste ha mössa".

Brita Larson
Samtal

Grafik, träsnitt
på papper
19,4 × 20 cm
1958

**Jenny Wrangborg
om
Brita Larson
'Samtal'**

Vi tog en sista kaffe vid köksbordet
innan lägenheten skulle tömmas
och städas ur

mormors kläder hängde kvar i garderoben
väntandes på den kropp som inte längre behövde
varken finkläder eller morgonrock

hon både fanns där och var försvunnen
in i våra minnen av henne från när hon
fortfarande mindes sig själv och
vi under vår tid på jorden för ett ögonblick
fick vara både vuxna, barn och barnbarn

lägenheten samlade ihop släktleden, minnena, tiden
som nu samtidigt blev både kortare och längre
när mamma sa att mormor hade minnen av oss från
långt innan vi blev gamla nog att minnas henne

Kumi Sugai
National Route 15

Måleri, olja på duk
100 × 81 cm
1964

Felicia Mulinari
om
Kumi Sugai
'National Route 15'

Bleknade dualismer

Lätt stiger solljuset mot mödrarna
Ballongmagar och fält
Huden sliter i dova riktningar

Mattor piskas

Tunga mål
Språket en ansamling av mjölk och vatten
Plaskar

Porlar från Standing Rock och Cochabamba

Någon gång måste döden komma för att stoppa våldet
Svarta frid
Reproduktionskrafternas fallande

tendens

Objektet borstar tänderna under översyn

Hålla det andandes medan du falnar
Du kom hit från andra förluster
Du borde inte vara vid liv men
varje abstraktionsnivå besitter ett rörligt element

Rör vid denna skillnad

Mjuk som en barnrumpa
En haka
Ett slagfält i varje häpet ansikte

Den perfekta motsättning kan inte finnas så länge systemet är ett spindelväv

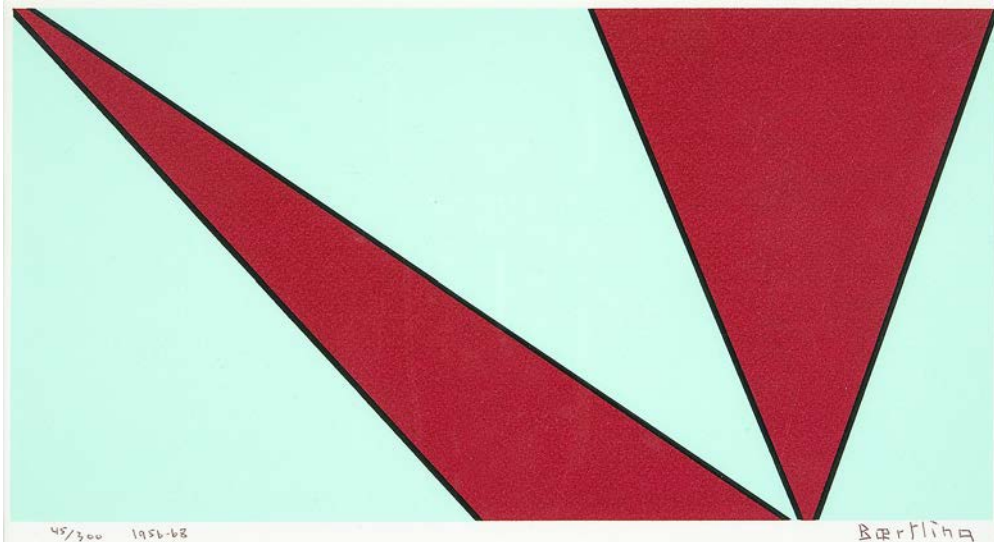
Ur ditt sköte spinner en hållbarhet
Elastiska subjekt kan inte vägra
Men det växer

En blommande förstörelse

Ur ditt bruna
Lena
Tröttnad

Olle Bærtling
The Angles of Bærtling

Grafik, färgserigrafi
på papper
2 st × 17 × 33 cm
1952–1968

Sara Hallström
om
Olle Bærtling
'The Angles of Bærtling'

Undrar om du bländades när du målade linjerna
Undrar om dina barn kom till dig och frågade vad du gjorde
Undrar om ljuset påverkade dig hormonellt vissa dagar
Undrar om du kände dig öm och öppen
Undrar om du behövde kramar, sötsaker, alkohol, mediciner, lekar
Undrar om en ängel steg ner och synade dina linjer
Undrar om färgen påminde dig om en barbiedockas hemsydda kläder
Om nagellack, tuggummi, färger på näsdukar, köksburkar
Undrar om du valde färgerna efter deras pris, tillgång, namn eller kvalitet
Undrar om du följde spåret ner i handfatet med blicken när vattnet förde
med sig resterna
Undrar om triangelnarnas och pilarnas spetsar är giftiga eller
doppade i parfym
Undrar om dem träffar mitt hjärta
Undrar om du böjde dig under tyngden av det raka och om det var behagligt

Om enkelheten och linjerna är rena
Så är det rena linjärt och enkelt
Och utplånande och livsfarligt

Och utplånande och livsfarligt

Du
Klättrar du på dina linjer
Snubblar du på dem
Förstärker dem dina ljud
Reser de sig över din kropp
Vittjar du ditt nät efter att stakat ut det
Binder du det runt din kropp för att driva ut något
Lägger du det som ett raster över marken för att bygga en önskebrunn

Ida Isakson-Sillén

Växande

Bronsskulptur

43,0 × 86,5 × 21 cm

1965–1967

Mauritz Tistelö
om
Ida Isakson-Sillén
'Växande'

*"Har du pengar eller makt kan du bestämma
var en skulptur eller människa ska stå och
växa. Annars får du använda fantasin".*

Jag snor skulpturen från Gamlestadens bibliotek.
Skulpturen står på den översta hyllan inne på avdelningen för barnböcker.
Jag packar mödosamt ner den i en väska.
Den väger fem kilo.
Jag försöker se ut som ingenting.
Jag passerar obemärkt.
Tar en spårvagn.
Vid ingången till Valhallabadet placerar jag skulpturen.
Den kommer stå kvar en vecka senare.
Jag är tillbaka i biblioteket lyfter upp den på hyllan.
Ingen har märkt något. Ingen kommer säga att den märkt något.
Efter några dagar snor jag skulpturen igen.
Jag tar skulpturen till en strand.
Gräver en grop i sanden.
En stor mycket djup grop.
Nere i gropen står jag med backhopparskidor på fötterna.
Jag flyger med skulpturen i händerna.
Jag tar ett foto.
Skickar fotot till Gamlestadens bibliotek.
Det händer inget. Ingen nämner att dom sett fotot.
Det går några dagar.
Jag går till biblioteket. Tar ner skulpturen igen.
Jag tar den till en äng.
Låter den stå ute på ängen.
Efter en tid växer det upp fler och fler skulpturer.

Thea Ektröm
Till Oscar

**Teckning, tusch och
akvarell på papper**
49,4 × 64,4 cm
1969

Göran Dahlberg
om
Thea Ektröm
'Till Oscar'

Är det de små figurerna som är förminskade eller de stora som är förstorade? Det är svårt att befinna sig på tillräckligt stort avstånd för att avgöra saken. Men det är också svårt att vara tillräckligt nära, om det samtidigt ska vara möjligt att urskilja mönstren.

Lika svårt är det att hitta lämpligt avstånd i tiden. Historiker hävdar gärna värdet av historisk distans, men hur lång tid måste ha gått innan det är möjligt att urskilja ett mönster? 50 år kunde tidigare vara ett svar med vetenskapliga anspråk, men nu verkar det vara kortare tid som gäller. Och när detta väl inträffar, när tiden är inne, vad ger bilden framför allt uttryck för: min tid eller hennes, hon som levde då? Har jag som betraktare mer att vinna eller mer att förlora på den historiska distansen? Är det förflutna mer likt eller mer olikt?

Vissa av figurerna kommer aldrig att kunna kännas igen, oberoende av hur nära eller långt ifrån vi är. Därmed inte sagt att de är döda. För även de döda, ja kanske framför allt de döda, låter sig historiseras. Det är de andra, de odöda, som är problemet, de är helt enkelt alltför fulla av orealiserat liv.

Konstnären Joan Miró gick varje dag i gryningen ner till stranden: "Där ligger ting och väntar på att någon skall komma och upptäcka deras personlighet." Men att söka någonting specifikt på stranden är föga fruktbart. Det är först när jag hittat det som jag vet vad det var jag letade efter.

Den där saken kan mycket väl vara något borttappat, något vars funktion bara kan utrönas genom att hitta dess hem. Det kan vara just för att det söker ett hem som det ser borttappat ut. Men det är ett misstag, ibland ett förödande sådant, att tro sig veta vad det är för slags hem som någon eller något söker baserat på någon form av tidigare eller ursprunglig hemvist.

Det finns en rädsla för att tappa bort mönstren - för att en är för nära eller för långt borta, i tid eller rum - och den kan få helt andra figurer att framträda: är vindflöjeln en vägvisare eller vice versa, fredsduvan en stridstupp, pistillen en livmoder, kråkfötternas spår i själva verket skrivtecken vars sekvenser bildar meningar i ett trollbrev?

John Wipp

**Skall spelet börja eller
är det slut?**

Måleri, olja på duk

89 × 116 cm

1970

Fanna Ndow Norrby
om
John Wipp
'Skall spelet börja eller
är det slut?'

Ordningar. Klyftor. Urvalsprocesser. Gränser. Löneskillnader. Hierarkier och hinder.

Uppdelningen sker på så många sätt och genom så många system att förståelsen för ojämlikhet själv måste delas upp.

Klassanalyser. Jämlikhetsdata. BRÅ-rapporter. Intersektioner. Medellivslängd. Bostadsområden och BNP.

En del kanske tänker att det är paranoia. Det som är generationsöverskridande kunskap om livsvillkor och omvärlden.

Personliga upplevelser gills inte.

Bevisa. Räkna och mät.

Stöd i sifferform är viktigast. Trots att verkligheten utspelar sig rakt framför näsan på oss alla.

Tur att statistik finns.

Men insikten av sin egen position inom systemen accepteras sällan. Upplevelser av att bli bortvald, utsatt eller utesluten räknas inte. Och de som utvecklat, letat och hittat redskap för att beskriva uppdelningarna har själva skapat dem.

Som att kategorier uppkommit för att ord att beskriva och mod att peka ut dem tillkommit.

Den är nästan fascinerade. Om den inte vore så provocerande. Förnekelsen.

En del kanske tänker att det är konspiratoriskt tänkande. Det som är observationen av kombinationen, namndiskriminering, mångfaldsmål och stängda gränser.

Det kanske beror på vad du heter, din förmåga att förstå.

Tänk att gå omkring i världen utan att se orättvisor. Leva ett avskärmat liv. Utan insikter om kategorier. Eller kanske visst veta. Och bara låta det vara. Undra vad de som lever så tänker på?

Kanske tänker de på tennis. Kanske är det just tennis de behöver tänka på.

Tur att Serena Williams finns.

Lenke Rothman

Det var en gång...

**Objekt, assemblage,
träkuber på sammet
i plexiglaslåda**

25,9 × 21,8 × 3,7 cm

1978

**Om det är
UKON
om
Lenke Rothman
'Det var en gång...'**

Om det är ett mönster
Om det går eller inte går att undvika mönster
Om de är skyddade eller instängda
Om de är 42 stycken
Som sandpaprats och målats en och en
Eller först varit ett helt stycke trä som målats
Och sedan sågats itu
Om det finns ett motiv på undersidan
Om de är noggrant utplacerade
Vridna motsols, medsols
Eller tärningens verk
Om det är vid berättelsens början
Eller en enda gång det händer
Om det är leksaker
Klossar med brännsår
Om de kryper ut mot sidorna
Om det är upplösning, sammanbrott
Eller det rosa från blommor
Om det är en stjärnhimmel
Eller stygn mellan färgfläckar
Om det är vardagen, med kläder och mat
Och ens egna välbekanta händer
Så är det just det
Det är

Torbjörn Nolkrantz

Den döda fågeln

**Måleri, collage och
gouache på papper**

53,8 × 65 cm

1981

**Inarticulate
Speech of the Heart
Jörgen Lind
om
Torbjörn Nolkrantz
'Den döda fågeln'**

Szerelem, känner du
inte igen mig, jag
känner fortfarande igen
dig, en kort tid
var vi hjärtlösa,
den här morgonen stryker
hundarna kring
husen, den förseglade
tystnaden när allt
dragit sig tillbaka, szerelem,
vi kan inte ens välja
varandra, det är
en annan förödelse
som söker oss nu

Kerstin Olsson
Skuggan av en soldat

Textil, applikation
på linnehandduk
70 × 50,1 cm
1986

KRIGSMAKTEN

KRIGSMAKTEN

Spuggan av en soldat

Kerstin Olsson 98

Clemens Altgård
om
Kerstin Olsson
'Skuggan av en soldat'

Vid "historiens slut" visas rader av schackpartier upp.
Öppningar, rockader, spelslut.
Har tornen eller kungen flyttats? *Alla dessa frågor!*
Skuggan av någon namnlös drar förbi.
Tänk, alla rökpinnar som rökts vid gränsen
i väntan på ett krig som aldrig kom.
Vinternätterna i väntan.
Radiobrus, fragment av symfonier, valsmusik och swing.
Skuggan av en skugga är dock en individ.
En stege rest mot Framtidens byar, vägar,
städer.
Sedan länge döda ungdomsdrömmar
Glömt: krig, vinternätter, rökpinnar och marscher,
krigsmaskinerna i öst och väst.
Men Historien börjar om igen.
Neuroser, gränsbevakning, nya murar
- Wiederholungszwang
och vapenskrammel.
Och nu kommer åter de okända soldaterna
"Vi döda talar i gåtor"
(Miljontals döda ljus)
*"Vi säger: Glöm aldrig tråden,
väven och dess mönster"*

Helene Billgren

X

Teckning,
kol på papper
40,2 × 33 cm
1991

XXX
Johannes Heldén
om
Helene Billgren
'X'

medvetandets geografi x där något är begravt

under sanden. ett

cinnoberrött blåmärke (skimrande information)

spegeln visar inget, som vanligt

så fortsätter dagarna väntan på bildens slut
medvetandets början

ständigt fastlåst i att finnas
innan en slutlig rörelseaska sammantvinnade
pappersfibrer frånvaro av andra färger

Jarl Hammarberg

Textmålning IX

Textmålning, tuschpenna
på papper
71 × 101 cm
2004

Khashayar Naderehvandi
om
Jarl Hammarberg
'Textmålning IX'

kanske kan vi drömma om världens undergång
kan vi drömma utantill
kan vi drömma in och helt vänd
kan vi bläddra blinka blunda
dina inkapslade inkapslade färger
dina rent inkapslade rutor, dina färger
kanske hårbärgerar det svarta ett löfte om världens undergång
dess rörelse in och ut ur de rena färgernas rutor
det svartas flyktighet,
det svartas gränsöverskridelse
fläcken som är kvar
(den syns knappt,
men är kvar i bakgrunden,
ett moln)
kanske som ett löfte om världens undergång
kanske ombord, omsider, kanske ett omlopp
en farkost ett färdmedel
det svartas rörelse
genom de rena rutorna, färgerna
genom det påklustrade
passerar kanterna, gränserna
och hårbärgerar vi en dröm om världens undergång -
en annan ordning?

**Sue Huang, Pascual Sisto &
Fernando Sanchez
Yucca Valley Portraits #2**

**Fotografi, c-print
51 × 51 cm
2007**

Nu ser du mig. Nu ser du mig inte!

Ann-Marie Tung Hermelin

om

Sue Huang, Pascual Sisto & Fernando Sanchez

'Yucca Valley Portraits #2'

En morgon befinner sig konstnärerna Sue Huang, Fernando Sanchez och Pascual Sisto i en stenig öken där solen sömnigt stiger över klipporna och solstrålarna smeker stenarna förstrött. I dalen ligger den vita dimman kvar, lätt och fuktig.

De tre konstnärerna hade anlänt till Yucca Valley kvällen innan. Dagen därpå steg de upp tidigt för att fotografera varandra i morgonljuset, då solen är mild och skuggorna långa. I tur och ordning kastar de upp en stor sten i luften. Och i det ögonblick då stenen faller ned och passerar en av konstnärernas ansikte tar de fotografiet. Där personens anletsdrag borde vara syns i stället en stor sten som döljer ansiktet på bilden.

Konstnärernas tanke är att den som avbildas, med sin handling, skapar ett slags omedelbart collage i stället för att konstnären i efterhand klistrar dit en bild av en sten över ansiktet, så som collage kom till på Picassos och Braques tid. De eftersträvar fotomontage låsta i fotografiets tillkomsttid, evigt kontrollerade av den porträtterade. Bilder som avvisar den digitala teknikens alla redigeringsmöjligheter och efterkonstruktioner.

Projektet resulterar i tre foton som de kallar Yucca Valley Portraits. På den första bilden står Sue med händerna bakom ryggen, bara hakpartiet sticker fram bakom den stora kantiga stenen som döljer resten av hennes ansikte. Hon är klädd i svarta byxor, turkos blus, en liten brun kofta och fötterna i knytskorna pekar svagt inåt. Det går inte att se att det är Sue som har kastat stenen. Ingenting faller, solljuset vilar mjukt på stenens flata sida. Det är en stilla bild, ett porträtt av en kvinna med ett huvud av sten som kröner hennes unga hals. En bild där stenen har blivit hon.

Fotografi nummer två är av Fernando. Det syns tydligt att det är han som har kastat upp stenen i luften. Hans händer är framåtsträckta, armarna muskulösa och kroppen en aning anspänd. T-shirten är svettig och jeansen dammiga, som om han jobbat hårt. Bilden är full av liv. Stenen en boll, en leksak som hänger i luften, bakom vilken Fernandos huvud och ansikte skymtar. Perspektivet syns, avståndet, verklighetens fysiologiska lagar träder in. Fernandos energi överskuggar solens magi.

Vid första anblicken ser det ut som Pascual balanserar en stenbumling på näsan i den tredje bilden, likt en säl med en badboll på cirkus. Oberörd står han med händerna på ryggen. Hans ansikte märks tydligt bakom stenen, hans svarta skägg, ena örat.

Sedan framträder fallet, stenens riktning, den skulle kunna vara på väg mot hans ansikte, som om någon kastat den mot honom. Pascuals passiva ställning och de för stora byxorna får honom att se utsatt ut. Han framstår inte längre som oberörd, utan som en person som med händerna bakbundna inte längre är förmögen att skydda sig, drabbad av uppgivenhet inför det ofrånkomliga slaget. Om en hundraedels sekund träffar stenen hans panna och han faller död ned. En avrättning i soluppgången.

Stenar som flyger i luften. Människor som faller. Sådana fotografier har vi sett. Bilder som intresserar oss, griper oss, sårar oss. Yucca Valley Portraits spelar oss ett spratt. De tre konstnärerna manipulerar fotografiets kärnförmåga att fånga stunden - det osannolika ögonblicket då en sten faller i öknen och skymmer en konstnärs ansikte. Det är ett banalt och lekfullt konstnärligt experiment, som utmanar i sin medvetenhet om fotografiets relation till tiden. Varje fotografi är ett nu som varslar om tidens gång och därmed om vår framtida död. De inverterade collagen Yucca Valley Portraits leker tittut med den vetenskapen. Ögonblicken i fotografierna tar en sväng om sig själva. När döden säger: *Kommer du?* säger konstnären: *Jag ska bara kasta upp en sten i luften först. Nu ser du mig. Nu ser du mig inte!*

Torsten Hylander
U.t.

**Objekt, assemblage,
två plasttrattar och
spännband på trä
22 × 55 × 8,5 cm
2008**

**Av og til
Gro Dahle
om
Torsten Hylander
'U.t.'**

Av og til er dagen over før den har begynt, tenker jeg.
Jeg tenker at av og til
er dagen over lenge før kvelden i forveien til og med,
over minst en uke før, kanskje en måned før,
kanskje ett år, ti år, hundre,
over uten at den på noen måte hadde mulighet
til å begynne, tenker jeg,
for av og til er til og med mulighetene umulige, tenker jeg,
for jeg tenker
at jeg tenker
at jeg av og til tenker
for av og til er kvelden over før dagen er over
og det også før den dagen har begynt,
for sånn er det av og til,
for av og til er dagene over lenge før de engang var påtenkt,
lenge før de sto i noen som helst kalender,
over før de noensinne var en mulighet,
for av og til er det ikke noen vits,
tenker jeg,
ikke i det hele tatt,
tenker jeg.
for av og til kan jeg like gjerne gi opp,
tenker jeg, for av og til når jeg tenker, tenker jeg
at denne dagen aldri skulle ha begynt,
aldri har begynt,
at dagen er strøket ut.

Andre dager derimot.

Andre dager.

Da tenker jeg ikke.

Christina Reenberg Jensen
Hexagonal vision II

Fotografi, c-print
2012

Rymmer ens gränser
László Sall
om
Christina Reenberg Jensen
'Hexagonal vision II'

en gång var jag en tanke
som du tänker nu

en gång var jag en känsla
du just precis nu känner

en gång var jag en idé
du just nu upprymts av

min idé fylldes så sakteligen av
främmande känslor det började pirra i
magen tankarna flög bokstavligen ut genom
mina ådror ut bortom min hud och här står
jag nu ögonblickligen som en levande
varelse framför dig
ett begrepp

vänd dig aldrig om
låt dig inte vilseledas
jag kommer aldrig göra anspråk att få bli
din tanke din känsla din idé
din vägvisare

men då du själv
tankelöst
känslolokalt
idéfattigt
lyfter din blick

står jag fortfarande här
verkligheten som breder ut sig
inuti jaget

det pågående nuet

Clemens Altgård, (f. 1959), Är kritiker författare, kulturskribent och översättare. Var medlem i poetgruppen Malmöligan som verkade 1986–1993. Förutom sin verksamhet som kritiker verkar han som översättare och har introducerat framför allt dansk- och engelskspråkig lyrik och prosa. 2014 gav Altgård ut samlingen 'Odöd' och den följdes av 'Grå dub' 2016.

Olle Bærtling, (f. 1911–1981). Målare, grafiker och skulptör född i Halmstad. Var under många år bankman innan han blev verksam som konstnär. Bærtling saknade formell konstutbildning men blev med tiden upphovsman till ett stort antal offentliga gestaltningar.

Helene Billgren, (f. 1952). Är bildkonstnär och har också designat uppsättningar och kostymer för teater och opera. Hon är utbildad på Konsthögskolan Valand i Göteborg (1982–1987), och har ställt ut på museer och gallerier runtom i Sverige samt gjort ett antal offentliga gestaltungsopdrag.

Göran Dahlberg är tidskriften Gläntas grundare och redaktör. Även verksam som översättare och som författare till böcker om spöken och städer, liksom som medlem i Eurozine Editorial Board.

Gro Dahle, (f. 1962, Oslo, Norge), är en prisbelönad författare, poet, bilderboksskapare och skrivpedagog. Hon ansvarar bl.a. för textdelen av de fristående kurserna 'Bilderböcker för barn' och 'Bild och berättande' vid HDK i Göteborg.

Helena Eriksson, (f. 1962), är poet och översättare, bosatt i Göteborg.

Thea Ekström, (f. 1920–1988). Var en svensk bildkonstnär och utbildades

vid Konstakademien i Stockholm. Där var hon elev för Oscar Reuterswärd som hon även efter avslutade studier hade en nära konstnärlig dialog med. Verket i publikationen bär titeln 'Till Oscar'. Hon finns representerad av bl.a. Moderna Museet och Nationalmuseum.

Björn Fredlund har varit chef för Göteborgs konstmuseum under två perioder: 1982–1990 och 1996–2003. Däremellan arbetade han vid Nordiska ministerrådet i Köpenhamn där han hade hand om de samnordiska kulturprojekten i utlandet. Han har skrivit kataloger, böcker och artiklar om konst.

Sara Hallström är poet och forskollärare och har gett ut sex diktsamlingar, senast 'Jag vill att mina barn ska tillhöra' som gavs ut av Nordstedts 2015. För sin bok 'Rötter smälter' tilldelades hon 2007 Mare Kandre-priset.

Jarl Hammarberg, (f. 1940). Är multi-konstnär och författare med ett stort samhällsengagemang. Han har haft många separatutställningar i Göteborg inte minst på Galleri PS, men har också deltagit i ett otal grupputställningar, bl.a. den omtalade retro-utställningen av 70-talets konst 'Hjärtat sitter till vänster'. Han finns representerad på bl.a. Moderna Museet, Nationalmuseum och Göteborgs Konstmuseum.

Johannes Heldén är konstnär, författare och musiker.

Sue Huang, Pascual Sisto och Fernando Sanchez. Sue Huang är konstnär och innehar en MFA från UCLA (USA). Fotografiet ur serien 'Yucca Valley Portraits' i publikationen är ett samarbete med Pascual Sisto och Fernando Sanchez och visades på Galleri 300 m³ i Göteborg 2007.

Torsten Hylander är konstnär. Han studerade vid Gerlesborgsskolan i Bohuslän 1994–1997. Har visats i otaliga separat- och samlingsutställningar. Finns representerad av bl.a. Malmö Museum, Statens Konstråd och Nationalmuseums grafiksamling.

Ida Isakson-Sillén, (f. 1935). Konstnär med inriktning främst mot skulptur. Utbildad vid Konsthögskolan Valand i Göteborg. Har gjort ett stort antal offentliga gestaltningar. I Göteborg finns bl.a. dammanläggningen i Vegastaden vid Nordostpassagen som hon skapade tillsammans med Gösta Sillén.

Brita Larson, (f. 1919–2012). Svensk konstnär och före detta skolchef på Hovedskous målarskola, nuvarande Göteborgs Konstskola. Den danske konstnären Børge Hovedskou grundade skolan 1945. Efter hans död 1966 övertog Brita Larson skolan som hon drev fram till sin pension 2000.

Fernand Léger, (f. 1881–1955). Konstnär verksam i Frankrike. Inspirerade många samtida konstnärer internationellt. Influenser som påverkade även Sveriges och Göteborgs konstscen genom medlemmar ur Halmstadgruppen och konstnärer som Olle Bærtling, Otto G. Carlsund och Bengt Olson.

Jörgen Lind, (f. 1966), författare. Debut 1997. Därefter sju diktsamlingar, senast 'Vita kommun' 2015, vilken bl.a. tilldelades Sveriges Radios lyrikpris.

Felicia Mulinari är poet, skribent och driver bloggen www.politiskpoesi.wordpress.com.

Khashayar Naderehvandi (f. 1981). Är poet. Han är även verksam som kritiker och forskare.

Fanna Ndow Norrby är skribent, kommunikatör och driver podcasten Raseriet.

Ulf Karl Olov Nilsson, ibland kallad UKON, är författare, psykolog och psykoanalytiker, verksam i Göteborg. Publicerat drygt ett femtontal böcker, senast den Augustynomierade 'Glömskans bibliotek' (Norstedts 2016).

Torbjörn Nolkrantz, (f. 1936–2016). Autodidakt bildkonstnär och tecknare. Var under hela sitt liv verksam med sin bas i Skara. Var under många år anställd på Skaraborgs läns tidning innan han blev konstnär på heltid.

Angelica Olsson är konstnär och intendent för samlingen på Göteborg Konst, Kulturförvaltningen vid Göteborgs Stad.

Kerstin Olsson, (f. 1936). Textilkonstnär. Utbildad på Konstindustriskolan i Göteborg (HDK). Var under 70-talet involverad i freds rörelsen, ett engagemang som återspeglas i hennes bilder. Finns bl.a. representerad på Röhsska Museet, Nationalmuseum, Hiroshima Peace Memorial Hall i Japan och i Statens Konstråds samlingar.

Stina Oscarson (f. 1975). Är dramatiker, regissör och kulturdebattör.

Henriette Ousbäck är textilkonstnär och var intendent för samlingen mellan 1995–2014 på Göteborg Konst, Kulturförvaltningen vid Göteborgs Stad.

Christina Reenberg Jensen är konstnär, utbildad på Trondheim Art Academy, Norge (MFA Fine Art) och Glasgow School of Art, Skottland, (BA Fine Art Photography). Hon har stöd från Statens Kunstråd (DK). Fotografiet 'Hexagonal vision II' köptes in från

konstnärens separatutställning på Galleri Mors Mössa i Göteborg 2013.

Lenke Rothman, (f. 1928–2008). Konstnär och författare. Född i Ungern. Under andra världskriget deporterades hon tillsammans med sin mor och sju syskon till Auschwitz. Kom efter krigsslutet till Sverige via Röda Korset. Under 50-talet studerade hon måleri på Konstfack.

László Sall, (f. 1961), i Nagyvárad, Rumänien. Brev- och kulturbärare. Bär innanför och utanför mig.

Kumi Sugai, (f. 1919–1996). Målare och grafiker, född och uppvuxen i Japan och senare verksam i Frankrike. Studerade vid Osaka School of Fine Arts i Japan och Académie de la Grande Chaumière i Frankrike. Internationellt erkänd och deltog bl.a. på Venedigbiennalen. Visades av Göteborgs Konstförening 1965.

Mauritz Tistelö är performancepoet. Med sina absurda aktioner skapar han levande poem på scen och i offentliga rum. Pappersdikter, butoh, video och live art möter improvisationer på plats. Ofta gör han en sak men berättar en annan och smäddar verkligheten med fantasi. Han har utsett risken att förlora ansiktet till en nödvändig poetisk handling. Mauritz Tistelö är medlem i poesigruppen Popp och performance-grupperna The sick and free och Pirr.

Ann-Marie Tung Hermelin, född i Stockholm, är författare med konstnärlig masterexamen i litterär gestaltning. 2012 debuterade hon med romanen 'Inunder' och har sedan dess skrivit ett flertal litterära essäer om konst, politik och exil.

Mariya Voyvodova är ordförande i Kultur nämnden och kommunalråd (S) från Göteborg med särskilt ansvar för kultur, mänskliga rättigheter och ungdom. Hon är även ordförande i HBTQ-rådet och ledamot i Stadshus AB.

John Wipp, (f. 1927–2005). Konstnär utbildad vid Konstfack i Stockholm samt Slade School of Art i London. Var professor vid Kungliga konsthögskolan i Stockholm 1968–1971. Undervisade därefter på Arkitekthögskolan i Lund. Har gjort flera offentliga gestaltningar.

Jenny Wrangborg är poet och har gett ut diktsamlingarna 'Kallskänken' och 'Vad ska vi göra med varandra'. Hösten 2017 är hon aktuell med antologin 'Lösa förbindelser – om kampen för fasta förhållanden i handeln'.

Ut med konsten!

Publicerad i samband med utställningen 'Ut med konsten!' på Stadsbiblioteket Göteborg, september 2017

Redaktör
Angelica Olsson

Redaktion
Angelica Olsson
Eric Magassa
Magnus Larsson

Grafisk form
Fält

Utgiven av
Göteborg Konst
goteborgkonst.com

Tryck
Elanders Sverige AB
Mölnlycke 2017

ISBN 978-91-984196-0-3

© 2017 Göteborg Konst och respektive upphovsperson.

Göteborg Konst är en enhet inom sektorn Fri konst och kultur vid Göteborgs Stads kulturförvaltning

Göteborgs
Stad

Bildförteckning

Omslag: 'Yucca Valley Portaits #2', fotografi, 51 × 51 cm, 2007 © Sue Huang, Pascual Sisto och Fernando Sanchez; 'Utan titel', assemblage, 20 × 55 x 8,5 cm, 2008 © Torsten Hylander/Bildupphovsrätt, 2017; 'Hexagonal vision II', fotografi, 80 × 80 cm, 2012 © Christina Reenberg Jensen; 'Skall spelet börja eller är det slut?', måleri, 89 × 116 cm, 1970 © John Wipp/Bildupphovsrätt, 2017

18-19: Foto: © Jan Dahlqvist/
Göteborg Konst

24-25: Foto: © Eric Magassa,
Magnus Larsson, Angelica
Olsson/Göteborg Konst

31: 'La racine grise', färglitografi,
49 × 64 cm, 1945 © Fernand
Léger/Bildupphovsrätt, 2017

35: 'Samtal', träsnitt, 19,4 ×
20 cm, 1958 © Brita Larson

39: 'National Route 15', måleri,
100 × 81 cm, 1964 © Kumi
Sugai/Bildupphovsrätt, 2017

43: 'The Angles of of Bærtling',
färgserigraf, 17 × 33 cm, 1952
-1968 © Olle Bærtling/Bildupp-
hovsrätt, 2017

47: 'Växande', skulptur, 43 ×
86,5 × 21 cm, 1965-1967 © Ida
Isakson-Sillén/ Bildupphovs-
rätt, 2017

51: 'Till Oscar', teckning, 49,4 ×
64,4 cm, 1969 ©Thea Ekström/
Bildupphovsrätt, 2017

55: 'Skall spelet börja eller är det
slut?', måleri, 89 × 116 cm, 1970
© John Wipp/Bildupphovsrätt,
2017

59: 'Det var en gång...', assem-
blage, 25,9 × 21,8 × 3,7 cm, 1978
© Lenke Rothman/Bildupp-
hovsrätt, 2017

63: 'Den döda fågeln', måleri,
53,8 × 65 cm, 1981 © Torbjörn
Nolkrantz/Bildupphovsrätt,
2017

67: 'Skuggan av en soldat',
textil, 70 × 50,1 cm, 1986 ©
Kerstin Olsson/Bildupphovs-
rätt, 2017

71: 'X', kolteckning, 40,2 × 33
cm, 1991 © Helene Billgren
/Bildupphovsrätt, 2017

75: 'Textmålning IX', tusch-
penna på papper, 71 × 101 cm,
2004 © Jarl Hammarberg/
Bildupphovsrätt, 2017

79: 'Yucca Valley Portaits #2',
fotografi, 51 × 51 cm, 2007
© Sue Huang, Pascual Sisto
och Fernando Sanchez

83: 'Utan titel', assemblage,
20 × 55 × 8,5 cm, 2008 ©
Torsten Hylander/Bildupp-
hovsrätt, 2017

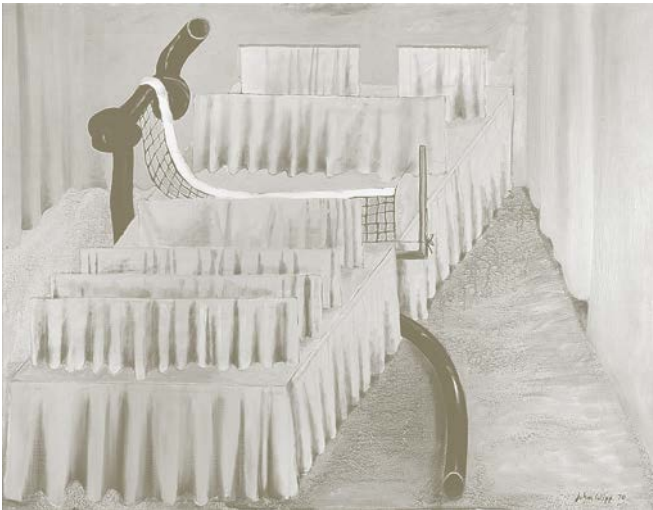
87: 'Hexagonal vision II',
fotografi, 80 × 80 cm, 2012
© Christina Reenberg Jensen

KN-7160

KN-2452